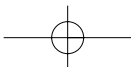
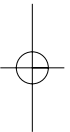
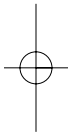
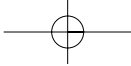

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ
ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
*ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ***

**Αντιπροσωπευτικές εργασίες μαθητών
Σχολικό έτος 2003 - 2004**

**Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ
ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
*ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ***

Σχολικό έτος 2003 - 2004

Υπεύθυνος του φορέα: **Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος,**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.,
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ' Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 (75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού
 στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»

Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: «Διεύρυνση της Ενέλικτης Ζώνης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»

Επιστημονική υπεύθυνη Έργου: **Δήμητρα Σπυροπούλου**
Μόνιμη Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Ομάδα Έργου

Γιαγκάζογλου Σταύρος, Σύμβουλος του Π.Ι.
 (υπεύθυνος περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας)

Καγκά Ευαγγελία, Σύμβουλος του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Αττικής και Κρήτης)

Κοσμίδου Χρυσούλα, Σύμβουλος του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου)

Σιγάλας Γεώργιος, Σύμβουλος του Π.Ι.
 (υπεύθυνος περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας)

Σπυροπούλου Δήμητρα, Μόνιμη Πάρεδρος του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Αττικής και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης)

Γαλανοπούλου Αглаΐα, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Ηπείρου και Ιονίων Νήσων)

Γρηγοριάδου Αλεξάνδρα, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Βορείου Αιγαίου)

Καφετζόπουλος Κων/νος, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνος περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας)

Κούτσικος Ηλίας, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνος περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας)

Πολύζος Γεώργιος, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνος περιφέρειας Θεσσαλίας)

Στάππα Ματίνα, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Πελοποννήσου)

Φωσβίνκελ Αννέτε, Πάρεδρος επί θητεία του Π.Ι.
 (υπεύθυνη περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας)

Ομάδα υποστήριξης του Έργου

Βουτυράκης Ιωάννης, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Μπλέσιος Αθανάσιος, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Νίκα Ελένη, Αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

Ρούσσος Γεώργιος, Αποσπασμένος εκπαιδευτικός στο Π.Ι.

ISBN: 960-407-166-1

Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Πρόλογος Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου	7

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΚΕΡΚΥΡΑΣ

1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ιστορίες μιας πέτρας	9
Μια πνοή αέρα σταματά.....	30
Το νερό	45

6ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

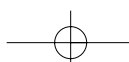
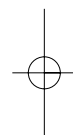
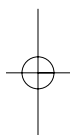
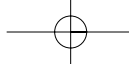
Ανθρώπινη επικοινωνία

1. Χορός-Παραδοσιακός χορός-Επικοινωνία ανθρώπων, επικοινωνία λαών.....	72
2. Μουσική	74
3. Θέατρο.....	76
4. Παντομίμα	78
5. Παιχνίδι	80
6. Λογοτεχνία.....	82
7. Ζωγραφική.....	84
8. Κατασκευή της ιστοσελίδας του σχολείου μας	86
9. Αθλήματα - Αθλητικοί αγώνες	88
10. Η παρέα μου κι εγώ.....	90
11. Ταξίδια	92
12. Μ.Μ.Ε. - Διαφήμιση	94
13. Διεθνής κουζίνα - Διατροφικές συνήθειες.....	95

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Προβλήματα που απασχολούν τους νέους σήμερα

1. Εργασία.....	110
2. Τροχαία ατυχήματα.....	124

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

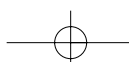
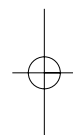
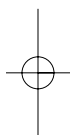
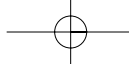
Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, με σκοπό τη σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή και γενικότερα τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος.

Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης (Ε.Ζ.) βασίζεται στην αναδιάταξη του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης/διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους καθηγητές/τριες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους Σχολικούς Συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές της παρούσας έκδοσης.

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.

ΣΧΕΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ν. ΚΕΡΚΥΡΑΣ

1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Τάξη: Α΄

ΘΕΜΑ: «Ιστορίες μιας πέτρας...»

Σχολικό έτος 2003-2004

Το σχολείο μας συμμετείχε στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης για πρώτη φορά. Η απειρία και η αγωνία για την επιτυχή έκβαση του προγράμματος μας οδήγησε στις παρακάτω αποφάσεις:

- α) Αποφασίσαμε να προτείνουμε εμείς το θέμα στους μαθητές αντί να είναι επιλογή τους. Ως αντιστάθμισμα βρήκαμε έναν ανάλαφρο τρόπο να το εισαγάγουμε και να έχουμε τη συναίνεσή τους.
- β) Καταγράψαμε, εφαρμόζοντας τον καταιγισμό ιδεών, κάθε τι που μπορούσε να ειπωθεί και να δραστηριοποιήσει τους μαθητές γύρω από το θέμα, πριν αρχίσει το πρόγραμμα. Όλες οι ιδέες που είχαμε χωρίστηκαν σε επιστημονικά πεδία και ανατέθηκαν σε ειδικότητες. Σχεδιάσαμε αναλυτικά τις υποενότητες, καθορίζοντας τις δράσεις, και δουλέψαμε με βάση αυτόν το σχεδιασμό.
Το ότι οι υποενότητες ξεπερνούσαν κατά πολύ τα 12 προγραμματισμένα δίωρα της Ε. Ζ. και το ότι ήμαστε όλοι γνώστες του υλικού, βοήθησε το συντονισμό μας και επέτρεψε να υπάρχει περίσσιο υλικό που μπορούσε να επιλέγεται ή όχι, ανάλογα με τη διάθεση και τις προτιμήσεις των μαθητών.
Από την άλλη, η πληθώρα των υποθεμάτων, συνέβαλε μεν σε μια σφαιρικότερη αντιμετώπιση του θέματος, εμπόδιζε όμως την περισσότερη επεξεργασία τους, καθώς το κάθε θέμα ολοκληρωνόταν σε ένα δίωρο, που επαναλαμβανόταν κυκλικά και στα τέσσερα τμήματα.
- γ) Κατά την υλοποίηση του προγράμματος είχαμε μερικές αποκλίσεις, οι οποίες καταγράφονται πιο κάτω, από τον αρχικό σχεδιασμό που καταθέσαμε.
- δ) Ο πιο σημαντικός σκοπός που θέσαμε ήταν να κερδίσει το σχολείο την εθελοντική συμμετοχή και το ενδιαφέρον των παιδιών, υπηρετώντας έναν τρόπο σκέψης ικανό για συνδέσεις και συνειρμούς, ικανό να μεταπηδά απ' το ένα πλαίσιο ιδεών σε άλλο, δηλαδή, δημιουργικό.

Ο πιο σημαντικός στόχος που θέσαμε ήταν, μέσα από πληροφορίες που δίνονταν στους μαθητές, να κατανοηθεί ο διεπιστημονικός χαρακτήρας μιας έρευνας.

Οι μαθητές συνεργάστηκαν με χαρά, εκτός από ελάχιστες στιγμές, και πολλές φορές εντυπωσιάστηκαν από το ξετύλιγμα των ετερόκλητων πληροφοριών.

Η ομάδα των καθηγητών

Απέργη Μαργαρίτα

Βρακά Αλέκα

Βρακά Αρετή

Ζαρκάδα Αγγελική

Μαρτίνος Σπύρος

Μπαντούνου Σοφία

Τσουνκίδα Τζίνα

Ρακοπούλου Ιφιγένεια

Χαλικιά Αλέκα

Χριστιά Σοφία

Συντονισμός ομάδας:

Απέργη Μαργαρίτα

Καταγράψαμε όλους τους χώρους μέσα στους οποίους θέλαμε να κινηθούμε για να συγκεντρώσουμε **υλικό**, πληροφορίες, **γνώσεις** και ιδέες για ατομικές και ομαδικές **δράσεις**. Προέκυψαν, έτσι, διάφορες γενικές ενότητες, όπως:

Τις προσδιορίσαμε περισσότερο:

Η πέτρα στο λόγο, στη λατρεία, στη γη, στις τέχνες, σε χρήση, στα παιχνίδια, σε παράξενες μορφές. Και μετά τις προσδιορίσαμε ακόμη περισσότερο.

Η ΠΕΤΡΑ ΣΤΟ ΛΟΓΟ:

- ✓ *Η πέτρα στον καθημερινό λόγο (εκφράσεις, μεταφορές, παροιμίες ...πέτρα που κυλάει δε χορταριάζει... έριξε μαύρη πέτρα...)*
- ✓ *Η πέτρα στον ποιητικό λόγο (αναφορές στην πέτρα με διαφορετικά σημαινόμενα, ...η μαύρη πέτρα σου χρυσή και το ξερό χορτάρι...βότσαλο μέσα στα νερά του κοριτσιού η αποθυμιά...)*
- ✓ *Η πέτρα στο μυθικό λόγο (μυθολογικές ιστορίες και παραφθορές τους στις λαϊκές παραδόσεις και σε παραμύθια ...μαρμαρώματα, ξεγελάσματα...)*
- ✓ *Το πλήθος των ονομάτων που την προσδιορίζουν (...κοτρόνα...χάλαρα... γούλος...)*

Η ΠΕΤΡΑ ΣΕ ΧΡΗΣΗ:

- ✓ *Η πέτρα ως εργαλείο (Προϊστορικά εργαλεία, αλεστικές πέτρες, λουτρονβιά)*
- ✓ *Η πέτρα ως δομικό υλικό (Παραδοσιακή λαϊκή αρχιτεκτονική, οχυρώσεις)*

Η ΠΕΤΡΑ ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ:

- ✓ Ιστορίες από τις γραφές
- ✓ Ιερές πέτρες: (προϊστορικές, άλλων πολιτισμών και θρησκειών, ομφαλοί).

Η ΠΕΤΡΑ ΣΤΗ ΓΗ:

- ✓ Πετρώματα (είδη πετρωμάτων)
- ✓ Απολιθώματα (το απολιθωμένο δάσος της Λέσβου)
- ✓ Τα μυστικά της γης (έδαφος και αρχαιολογία)

Η ΠΕΤΡΑ ΣΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ:

- ✓ Γλυπτική (αρχαία ελληνική, λαϊκή)
- ✓ Λιθογραφίες
- ✓ Λαϊκά ψηφιδωτά, βοτσαλωτά
- ✓ Σύγχρονη τέχνη περιβάλλοντος (με φυσικά ακατέργαστα υλικά, σε φυσικούς χώρους)

Η ΠΕΤΡΑ ΣΕ ΠΑΡΑΞΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ:

- ✓ Η πέτρα στον οργανισμό
- ✓ Πολύτιμες πέτρες
- ✓ Μετεωρίτες
- ✓ Περιέργα τοπία (Μετέωρα, Σαντορίνη, σπήλαια)

Η ΠΕΤΡΑ ΣΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ:

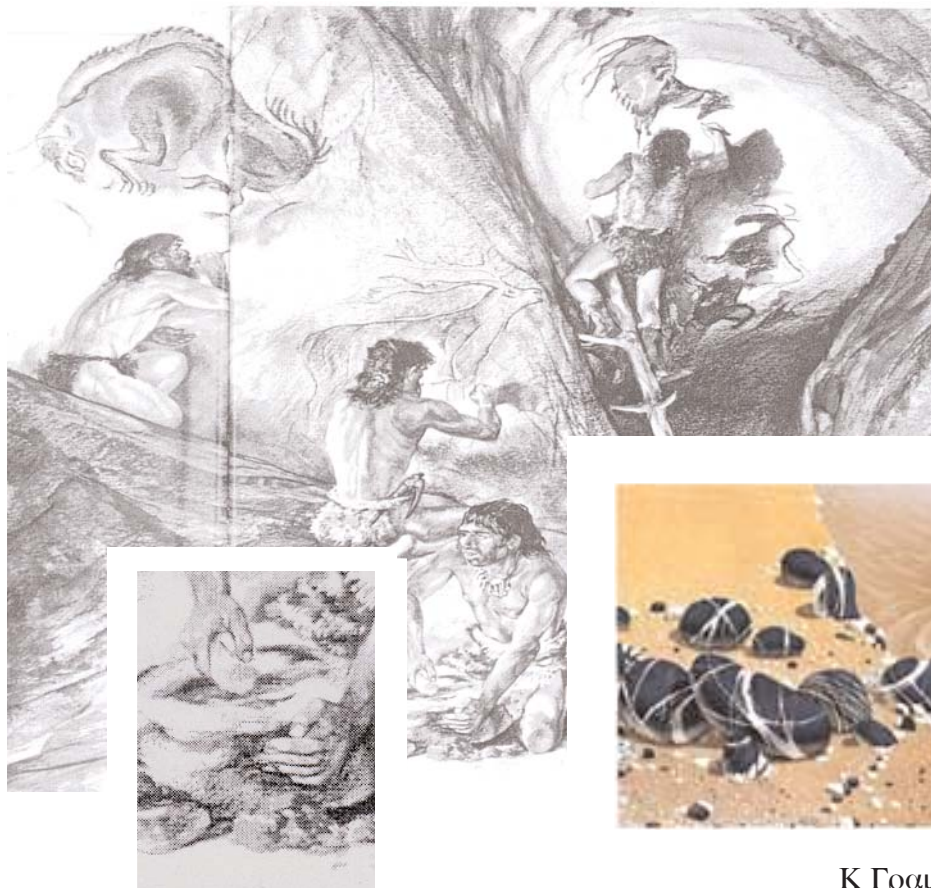
- ✓ Παραδοσιακά παιχνίδια (κοντσό, αμάδες, σφεντόνες, πετροπόλεμοι, πεντόβολα)

Έχοντας αυτόν τον σχεδιασμό κατά νου, στο πρώτο δίωρο της Ε. Ζ., αφού εξηγήσαμε τη φιλοσοφία του προγράμματος και την έννοια της διεπιστημονικής έρευνας ενός θέματος, φέραμε την πέτρα ως παράδειγμα. Με την παρουσίαση της ιστορίας του Κοντορεβιθούλη, τα παιδιά συνειρμικά οδηγήθηκαν στην πρώτη προσέγγιση του θέματος, αποσαφηνίζοντας τις ιδιότητες της πέτρας και τη χρησιμότητά της στον άνθρωπο, σε δημιουργικές περιόδους ειρήνης και καταστροφικές περιόδους πολέμου. Απλές ερωτήσεις οδήγησαν, επίσης, στους βασικούς άξονες της εργασίας μας. Στην ερώτηση «...θέλετε να δούμε τι άλλο μπορούμε να βρούμε και να μάθουμε που να έχει σχέση με την πέτρα;» η απάντηση ήταν ομόφωνα, δυνατά και μακρόσυρτα ναι!

Όταν φύγαμε από την τάξη τα παιδιά είχαν αναλάβει να βρουν πληροφορίες για κάθε μυθικό πρόσωπο που αναφέραμε. Η διαθεματική και ευέλικτη ζώνη είχε αρχίσει.

Ευτυχώς, όταν στο τέλος ένα τμήμα αξιολόγησε το πρόγραμμα, ένας μαθητής σχολίασε: «...στην αρχή δεν μου άρεσε το θέμα. Ούτε που μπορούσα να φανταστώ πόσα πράγματα θα λέγαμε για την πέτρα...»

Έτσι λοιπόν, από την πέτρα στο εργαλείο κι απ' το εργαλείο στην τέχνη...

Κ Γραμματόπουλου

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ

1η υποενότητα:

«Η πέτρα καταφύγιο του ανθρώπου στην προϊστορία, πέτρινα εργαλεία»

2η υποενότητα:

«Μια πέτρα κύλησε στους στίχους των ποιητών»

Στόχος:

Να αντιληφθούν τα παιδιά την εξάρτηση του ανθρώπου από το φυσικό του περιβάλλον, τη συμβολή του στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του πρωτόγονου ανθρώπου και, τέλος, την επίδραση του περιβάλλοντος σε μια ανώτερη πολιτιστική δράση του ανθρώπου, την ποίηση.

Μέθοδος προσέγγισης της 1ης υποενότητας:

«Η πέτρα καταφύγιο του ανθρώπου στην προϊστορία, πέτρινα εργαλεία»

Το θέμα αναπτύχθηκε σε δύο φάσεις:

- α) με τη συνεργασία των παιδιών εντοπίστηκαν τα υλικά που χρησιμοποιούσε ο πρωτόγονος άνθρωπος για να φτιάξει την πρώτη του κατοικία. Τα παιδιά κατέληξαν στο Σπηλαιόβιο άνθρωπο. Στη συνέχεια αναφέρθηκαν η ζωή στα σπήλαια και η χρήση των σπηλαίων. Με βιβλία και άρθρα από εφημερίδες, τα παιδιά γνώρισαν τα σπουδαιότερα σπήλαια της Ευρώπης και της Ελλάδας. Με το πέρασμα στους Νεολιθικούς οικισμούς παρατήρησαν την εξέλιξη κατοικίας με τη χρήση πέτρας.
- β) με αφορμή τα ευρήματα των σπηλαίων, οι μαθητές παρατήρησαν την αρχική συμπτωματική αλλά και σκόπιμη χρήση της πέτρας ως εργαλείο. Στη συνέχεια, την κατασκευή περισσότερο ειδικευμένων εργαλείων (βέλη, λεπίδες, μαχαίρια, λύχνους) καθώς και εργαλεία που έχουν βρεθεί. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η κατασκευή εργαλείων από πέτρα είναι κριτήριο της ανθρώπινης ιδιότητας.

Δραστηριότητες των μαθητών:

- ✓ Τους ζητήθηκε να φέρουν περισσότερες πληροφορίες, εικόνες και βιβλία για τον εμπλουτισμό του θέματος.
- ✓ Είδαν την προθήκη του αρχαιολογικού μουσείου με προϊστορικά εργαλεία που έχουν βρεθεί σε περιοχές της Κέρκυρας.

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με προθυμία στη διάρκεια της διαθεματικής διδασκαλίας.

Μέθοδος προσέγγισης της 2ης υποενότητας:

«Μια πέτρα κύλησε στους στίχους των ποιητών»

Σε συνεργασία με την καθηγήτρια κ. Μ. Απέργη, συντονίστρια της ομάδας, έγινε η επιλογή των εξής ποιημάτων:

«Η Ρωμιοσύνη» του Γ. Ρίτσου

«Ελεύθεροι πολιορκημένοι» (απόσπασμα) Δ. Σολωμού

«Ήλιος ηλιάτορας» Οδ. Ελύτη

«Μάνα και γιος» Ν. Βρεττάκου

«Η βοδάμαξα» Ρ. Μπούμη - Παππά

ως επίμετρο, Πέτρα και φως, τραγούδι του Κ. Χατζή.

Προηγήθηκε εισαγωγή για την ποιητική γλώσσα, τη χρήση και τους συμβολισμούς των λέξεων και ειδικά της λέξης «πέτρα». Στη συνέχεια δόθηκε φυλλάδιο - φωτοτυπία των παραπάνω κειμένων, με υπογραμμισμένους τους σχετικούς στίχους. Από τους μαθητές έγινε νοηματική προσέγγιση των κειμένων και ερευνήθηκε ο συμβολισμός των λέξεων, όπως, πέτρα, λιθάρι, βράχος, μάρμαρο. Από τα παραπάνω κείμενα τα πέντε βρίσκονται στα σχολικά βιβλία του γυμνασίου και μπορεί να γίνουν αντικείμενο εκτενέστερης μελέτης των παιδιών.

Δραστηριότητες παραγωγής λόγου:

✓ Ζητήθηκε από τους μαθητές να γράψουν ένα σύντομο κείμενο με θέμα:

Ο μονόλογος μιας πέτρας. Η εργασία είχε ανακεφαλαιωτικό χαρακτήρα, αφού με αυτή τη δραστηριότητα έκλεισε το θέμα «Ιστορίες μιας πέτρας».

1η υποενότητα: «...μια πέτρα μια φορά κι έναν καιρό...»

2η υποενότητα: «Η πέτρα ως δομικό υλικό»

3η υποενότητα: «Πέτρα και σμίλη»

4η υποενότητα: «παίζουμε;»

Σκοπός:

Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τον πολυποίκιλο χαρακτήρα της πέτρας και πόση αξία έχει στη ζωή και στην εξέλιξη του ανθρώπου, να σεβαστούν την αδιαχώριστη ενότητα που αποτελεί ο άνθρωπος με το περιβάλλον του.

Στόχοι:

Να προσεγγίσουν την έννοια της πέτρας μέσα από διαφορετικές γνωστικές περιοχές: ιστορία και μυθολογία, αρχιτεκτονική μνημειακή και καθημερινή, γεωλογία και φυσικές επιστήμες, τεχνήματα και τέχνες.

Μέθοδος προσέγγισης της 1ης υποενότητας:

«...μια πέτρα μια φορά κι έναν καιρό...»

Ξεκινώντας από όσα παραμύθια ξέραμε που να σχετίζονται με μία πέτρα, αντλήθηκαν μύθοι από την αρχαιότητα, ο Σίσυφος, ο Πυγμαλίων, ο Κρόνος, Δευκαλίωνας και Πύρρα, Σκιρωνίδες και Συμπληγάδες πέτρες και από τη λαϊκή παράδοση, σχετικοί με απολιθώσεις και συμβολισμούς θανάτου, Μαρμαρωμένος βασιλιάς, Μέδουσα και άλλες τοπικές παραδόσεις.

Από τη θρησκευτική παράδοση αντλήθηκαν σχετικά θέματα, όπως ο Δαβίδ και Γολιάθ, Πέτρος, ο μαθητής του Χριστού και θεμελιωτής του λόγου του, ιστορίες και θέματα για λιθοβολισμούς, για ιερές πέτρες, πολύτιμες και συμβολικές.

Απ' όλα τα μυθικά πρόσωπα, σταθήκαμε στη Μέδουσα με το βλέμμα που πέτρωνε, γιατί σχετίζεται ιδιαίτερα με την Κέρκυρα, εξαιτίας της μορφής της στο αέτωμα του ναού της Αρτέμιδος, του αρχαιότερου εξ ολοκλήρου λίθινου ναού, μέχρι στιγμής, στον ελλαδικό χώρο.

Μέθοδος προσέγγισης της 2ης υποενότητας:

«Η πέτρα ως δομικό υλικό»

Η υποενότητα αυτή χωρίστηκε σε δύο σκέλη:

- α) η πέτρα στη λαϊκή μας παράδοση, που παρουσιάστηκε από την κ. Ρακοπούλου,
- β) οι ναοί στην αρχαία Ελλάδα, από την κ. Απέργη.

α) Στο πρώτο σκέλος έγινε εκτενής αναφορά στην παραδοσιακή μας αρχιτεκτονική. Με τη βοήθεια φωτογραφιών, τα παιδιά περπάτησαν τα πέτρινα γεφύρια και καλντερίμια των λιθόκτιστων χωριών μας, ήπιαν νερό από πέτρινες βρύσες στις πλατείες και έξω από πετρόχτιστες εκκλησιές και θαύμασαν υπέροχα ψηφιδωτά και βοτσαλωτά, καμωμένα με πολύ μεράκι από τους πελεκάνους (πελεκητές) της πέτρας.

β) Με αφορμή την επίσκεψη στο μουσείο και το αέτωμα της Γοργούς, έγινε μια μικρή παρουσίαση στους μαθητές της αρχιτεκτονικής εξέλιξης των αρχαίων ελληνικών ναών και του λατρευτικού τυπικού. Με σχέδια σε διαφάνειες, ώστε να επιτρέπεται η θέαση της κατασκευής σε διάφορα στάδια, εξηγήθηκε η τριμερής οργάνωση του ναού, ονοματίστηκαν τα δομικά μέλη. Έγινε απλή αναφορά στα μάρμαρα του Παρθενώνα, στα αρχαιολογικά ευρήματα, στη χρονολόγηση με βάση τη γεωλογική διαστρωμάτωση του εδάφους, στα μυστικά που κρύβει η γη. Προετοιμαστήκαμε έτσι για την επόμενη υποενότητα, τα πετρώματα.

Η παρουσίαση ήταν σύντομη, μία ώρα σε κάθε τμήμα, και δεν υπήρξαν δράσεις των μαθητών.

Δραστηριότητες μαθητών:

- ✓ Με αφορμή το παραμύθι ο Στρατιώτης και η πέτρα, τα παιδιά έγραψαν μια δική τους εκδοχή ή μια διαφορετική ιστορία.
- ✓ Έφεραν εκτενείς πληροφορίες για μυθικά πρόσωπα και συμβάντα και πλήθος από φωτογραφικό υλικό με στοιχεία της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.
- ✓ Επισκέφθηκαν την αίθουσα της Γοργούς στο αρχαιολογικό μουσείο και, εκεί, διαβάσαμε την ιστορία του Περσέα, παρατηρήσαμε και σχολιάσαμε το αέτωμα.
- ✓ Είδαν την ταινία μικρού μήκους από την εκπαιδευτική τηλεόραση «**Πέτρα και σμίλη**» για τη γλυπτική των αρχαϊκών χρόνων.

Μέθοδος προσέγγισης της 3ης υποενότητας:

«πέτρες, τα οστά της γης»

Με αφορμή αυτή την έκφραση, παρμένη από το μύθο του Δευκαλίωνα, μιλήσαμε για τη γένεση και τα είδη των πετρωμάτων, το απολιθωμένο δάσος, τις επιστήμες που μελετούν το φλοιό της γης, τους γεωλογικούς αιώνες και την εξέλιξη της ζωής. Τα παιδιά έφεραν εγκυκλοπαίδειες, επιστημονικά περιοδικά, παιδικά βιβλία.

Μέθοδος προσέγγισης της 4ης υποενότητας:

«Παίζουμε;»

- ✓ Στα τελευταία δώρα έγιναν μικρά σχόλια σε διάφορα θέματα, καθώς το ένα γεννούσε το άλλο, το λάξευμα στη χάραξη, η χάραξη στη λιθογραφία, τα πετρώματα στις λιθοσφαιρικές πλάκες κι αυτές στους σεισμούς, ο αρραβώνας με το μονόπετρο στους σφραγιδόλιθους, η προϊστορία στα μενίρ και τους μεγαλιθικούς ναούς, η πέτρα στο φυλαχτό, αυτό στους μετεωρίτες, στη λατρεία τους και το λιθόφωνο, το διαμάντι στο ορυχείο και το ορυχείο στη δουλεία. Συγκεντρώθηκε αναπάντεχα πολύ υλικό, που δεν προλάβαμε να παρουσιάσουμε.
- ✓ Αφιερώθηκε χρόνος για να γίνει ανακεφαλαίωση των αποκτηθέντων γνώσεων με τη μορφή παιγνιδιού.
- ✓ Για να αισθανθούν την πέτρα στα χέρια τους και να νιώσουν λίγο σα τεχνίτες, τα παιδιά ζωγράφισαν βότσαλα και φτιάξαν το δικό τους ψηφιδωτό.
- ✓ Έφεραν παράξενες πέτρες που είχαν οι δικοί τους από διάφορα ταξίδια, ελαφρόπετρες, μαύρες ηφαιστειογενείς, σκαλιστές.

1η υποενότητα: «...αυτό το ξέρουν κι οι πέτρες...»

2η υποενότητα: «πολύτιμοι λίθοι»

Σκοπός:

Να συνδέσουν την αξία τους και τις ιδιότητες τους με γεγονότα της ζωής του ανθρώπου.

Μέθοδος προσέγγισης της 1ης υποενότητας:

«...αυτό το ξέρουν κι οι πέτρες...»

Ζήτησα από τα παιδιά να θυμηθούν όποια σχετική με την πέτρα παροιμία ή έκφραση γνώριζαν. Κάποιες συμπλήρωσα κι εγώ. Αναλύσαμε το περιεχόμενο, την αλληγορική και την πραγματική τους σημασία και το πότε χρησιμοποιούμε την κάθε μία.

Στόχος:

Να μπορέσουν να συσχετίσουν την καθημερινότητα και τις σημασίες των παροιμιών με τη φυσική πραγματικότητα.

Μέθοδος προσέγγισης της 2ης υποενότητας:

«πολύτιμοι λίθοι»

Ξεκίνησα με κάποιες ερωτήσεις στα παιδιά, πάνω στο τι γνωρίζουν γύρω από τους πολύτιμους λίθους και τα απολιθώματα. Οι απαντήσεις και η συμμετοχή τους ήσαν ελάχιστες, πράγμα λογικό, διότι είναι ένα θέμα εξειδικευμένο. Έδωσα εγώ πληροφορίες και φωτογραφίες. Το ενδιαφέρον τους μεγάλωσε και πραγματικά ενθουσιάστηκαν όταν κάναμε την επίσκεψη στο κατάστημα Γαία, όπου έγινε ξενάγηση-πληροφόρηση από τον καταστηματάρχη. Για τα παιδιά, αλλά και για μένα προσωπικά ήταν μια εκπληκτική εμπειρία. Είχαν ζωντανή την εικόνα αυτών που είχαμε ήδη πει και, κυρίως, έμαθαν περισσότερα πράγματα που τα ενδιέφεραν, κάνοντας ερωτήσεις, βγάζοντας φωτογραφίες.

Στόχος:

Να έχουν οι μαθητές κάποιες πληροφορίες πάνω στους λίθους και την κατεργασία που επιδέχονται μετά την εξόρυξή τους από τη γη.

Γενικό συμπέρασμα είναι ότι η ζωντανή επαφή με το αντικείμενο και η άμεση εμπειρία προσφέρει γνώση και ενδιαφέρον στους μαθητές, αποτυπώνεται στη μνήμη τους, τους κινεί σε συμμετοχή.

1η υποενότητα: «Η πέτρα στο ανθρώπινο σώμα»

2η υποενότητα: «Η πέτρα ως στοιχείο της μορφολογίας του τοπίου σε σχέση με το χαρακτήρα της ψυχοκινητικής έκφρασης»

3η υποενότητα: «Η πέτρα, μέσο ψυχαγωγίας στην παιδική ηλικία»

Στόχος:

Να έρθουν σε επαφή με παραδοσιακούς χορούς και παιχνίδια.

Να εμπλουτισθεί με ευχάριστες δράσεις η διαθεματική εργασία.

Δραστηριότητες μαθητών:

- ✓ Η 1η υποενότητα εξαντλήθηκε με μία μικρή παρουσίαση στην τάξη για τη δημιουργία της πέτρας στον οργανισμό, τα αίτια, τη θεραπεία και την πρόληψή της.
- ✓ Στη 2η υποενότητα εξασκήθηκαν σε δημοτικούς χορούς, αφού είχε προηγηθεί συζήτηση για τη σχέση της χορευτικής κίνησης με τη μορφολογία του τοπίου.
- ✓ Στην 3η υποενότητα καθηγητές και παιδιά συγκέντρωσαν πληροφορίες και παρουσιάστηκαν παραδοσιακά παιχνίδια, όπως κουτσό, αμάδες, στράκες, πεντόβολα. Οι μαθητές έπαιξαν μερικά από αυτά.

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό, ιδιαίτερα στις κινητικές δραστηριότητες.

Οι μαθητές έπαιξαν διάφορες παραλλαγές παραδοσιακών παιχνιδιών...

